

P⁺
SPECIAL
Jaargang 17
Week 51 | 2018

FrieslandCampina
heeft kerstprimeur

Bas Roelofs

PlanetProof
melk

De komst van de kringloop koe

PLANET FRIESLANDCAMPINA START MET PLANETPROOF-MELK

In de kringlooplandbouw loopt de koe zo lang mogelijk buiten in de wei. Ze kan ook in de stal vrij rondlopen en er is voor elke koe een ligplek. Op het gras wordt straks geen omstreden glyfosaat meer gespoten. De melkmachines gebruiken groene stroom. De Nederlandse zuivelonderneming FrieslandCampina presenteert pal voor de kerst de eerste melk die aan al deze criteria voldoet: het is 'On the way to PlanetProof'. Managing director Nederland Bas Roelofs vertelt hoe deze reusachtige inspanning leidde tot trots bij de aangesloten melkveehouders, bij zijn collega's en tot zijn verrassing ook bij hemzelf.

Bas Roelofs (1973) is er heel eerlijk over. Hij staat versteld van zichzelf. Hoe zo'n commerciële manager in korte tijd zo volledig gegrepen werd door het behalen van duurzame doelen. In alle eerlijkheid geeft hij toe: "Het was niet mijn eerste drijfveer. En ik hoop niet dat mensen mij zullen nadragen dat ik er twee jaar geleden nog heel anders in zat. Ik ben nooit tegen duurzaam ondernemen geweest, of tegen bedrijven die *purpose* driven zijn, een duurzaam doel nastreven. Het was gewoon mijn eerste drijfveer niet. Maar bij FrieslandCampina heb ik mensen aangetroffen die voor *purpose* uit hun bed kwamen." Reflecterend: "Niet het bedrijf heeft dus een U-bocht gemaakt, maar Bas heeft wat extra scholing gehad. Als ik kijk waar ik nu mijn uren en energie in stop, waar ik nu van moet glimlachen, dan is het wel de duurzame versnelling die we met z'n allen doormaken."

Het lag totaal niet voor de hand dat Roelofs in de zuivelwereld zou belanden, ook al werd hij geboren in een koeienstal. Hij is opgeleid als technisch natuurkundige. Dat is niet bepaald de eerste opleiding waar je aan denkt wanneer het gaat over het verduurzamen van weideland en koeienstal. Hoe maakte Roelofs deze cirkel rond? Zijn verhaal begon op het platteland: "Ik ben geboren en getogen in een klein dorp in Noord-Brabant, in een koeienstal die net ervoor verbouwd was. Vroeger heb ik vaak buiten gespeeld. Ik had veel met de natuur. Daarna ben ik de wijde wereld in getrokken om technische natuurkunde te studeren in Delft, een opleiding die ik keurig heb afgemaakt. Maar ik wilde een baan met mensen en met tastbare resultaten. Daarom ben ik als accountmanager aan de slag gegaan bij een internationaal opererend commercieel bedrijf: Procter & Gamble (P&G). Een perfecte leerschool. Mijn doel is daarna altijd hetzelfde gebleven: ik wil altijd dingen doen die grijpbaar en tastbaar zijn. Ik heb dertien jaar voor P&G gewerkt. Eerst in de Benelux, daarna in Afrika om vervolgens weer terug te komen naar Europa. Altijd in commerciële en management rollen. Daarna wilde ik, als ik dan toch iets anders ging doen, ook écht wat anders doen. Toen heb ik de overstap

gemaakt naar FrieslandCampina op een moment dat de fusie hier volop bezig was. Daarmee werd FrieslandCampina voor mij een grote internationale speler, maar bleef tegelijkertijd ook een oer-Hollandse club. Geen oneindig houdbare shampoos en wasmiddelen, maar vooral dagverse producten. Een coöperatie in plaats van een door Wall Street gedomineerde firma. Veel dingen gaan hier anders dan in de school waarin ik opgeleid was. Dat vond ik uitdagend. Hier kwamen ook mijn Brabantse roots weer boven. Ik denk nu weer terug aan de tijd dat mijn beide opa's koeien hadden."

Het verschil tussen FrieslandCampina en P&G zit volgens Roelofs vooral in de wijze waarop de bedrijven naar de markt kijken en hoe ze op wereldschaal opereren. "P&G is als toonaangevend internationaal bedrijf in meer dan 120 landen aanwezig. FrieslandCampina is een wat kleinere speler met een enorme ambitie en groeipotentieel. Actief in tientallen landen. Het is begonnen met een flirt. Ik kende hier een paar mensen. Ik ging met ze in gesprek met de intentie dat, mocht ik P&G ooit niet meer leuk vinden, het goed zou zijn als ik hier meer mensen leerde kennen. Toen sloeg de vonk iets te snel over. En dat is ook het mooie aan deze club. Het is een prachtige Nederlandse multinational. Ik was heel erg benieuwd of ik goed in deze omgeving zou gedijen."

Wat spreekt je aan in deze bedrijfsvoering?

"Als wij een afweging moeten maken tussen de maand- of kwartaalresultaten of de vraag of we de komende jaren halen, dan ben ik ervan overtuigd dat we kiezen voor de lange termijn. Dat heeft te maken met de horizon die onze achterban van onze leden melkveehouders heeft. Dat zijn mensen die generatie op generatie een bedrijf doorgeven. Meer nog dan andere bedrijven is het die verre horizon waardoor ze de zaken goed willen achterlaten. Ze voelen onze verantwoordelijkheid en zien dat er kansen liggen. Er is marktvrage naar duurzame melk en andere zuivelproducten. Maar ook intrinsiek is er echt de wil om leiderschap te tonen en de lat hoger te leggen op het gebied van

Wat is PlanetProof voor keurmerk?

Het 'On the way to PlanetProof'-keurmerk voor zuivel is een internationaal keurmerk van SMK, de Stichting Milieukeur. Het label is tot stand gekomen na uitgebreide toetsing door experts en input van stakeholders. 'PlanetProof' staat voor een integrale benadering van duurzaamheid. Bij het toekennen van het keurmerk voor zuivel staan drie grote thema's centraal: **biodiversiteit, klimaat en dierenwelzijn en diergezondheid**.

Per thema zijn er meerdere criteria waar melkveehouders verplicht aan moeten voldoen, zoals het verbod op 'aanbinden' van de koeien. Er is voor elke koe een ligplaats en ze moeten vrij rond kunnen lopen. Ook moeten melkveehouders 'koeborstels' plaatsen; koeien vinden het heerlijk zichzelf te schuren. Weidegang is een verplichting. Tenslotte is er ook de verplichting om in 2020 te stoppen met het gebruik van glyfosaat.

Naast deze verplichtingen zijn er voor de drie thema's criteria met een top- en een basisnorm waar aan voldaan moet worden. Voor alle criteria moet minimaal aan de basisnorm worden voldaan en voor minimaal één thema moet de melkveehouder op topniveau voldoen.

- + **Biodiversiteit:** Het keurmerk stimuleert eiwitproductie van eigen land, het terugbrengen van het stikstofbodemoverschot, het beperken van ammoniakuitstoot en vergroten van het aandeel 'blijvend' grasland. Aandacht voor de natuur en het landschap kent een basisvereiste aan areaal van kruidenrijk grasland (minimaal 5 procent).
- + **Klimaat:** Er is een ambitieuze eis voor broeikasgasemissies per liter melk. Melkveehouders met een PlanetProof-certificaat gebruiken verplicht groene stroom.
- + **Dierenwelzijn en diergezondheid:** Naast de welzijnsgerichte verplichtingen wordt de diergezondheid van melkkoeien en kalveren intensief gemonitord en moet deze voldoen aan een minimaal puntenniveau. Ook wordt een langere levensduur van melkkoeien gestimuleerd.

> duurzaamheid. Dan komt ook mijn technische opleiding terug. Als je wiskundig kijkt, kiezen sommigen voor het optimaliseren op één thema. Maar als je er op een integrale manier naar kijkt, merk je dat zo'n eenzijdige aanpak mogelijk ten koste gaat van andere thema's van duurzaamheid. Daarom kiezen we als bedrijf heel bewust voor een keurmerk wat gaat voor de breedte en de langere termijn om ook de volgende generaties succes te gunnen."

Was dat iets wat je van tevoren zag aankomen?

"Ik ben eerlijk gezegd niet bij FrieslandCampina gaan werken omdat ik de *purpose* van het bedrijf het mooiste doel ooit vond. Maar koud begonnen kwam ik overal dingen tegen waaruit bleek dat er in de markt kansen liggen als we juist wel zulke stappen maken. Nu zie en voel ik hoe ik tastbaar iets kan doen. Dan gaat het van iets wat ver weg is naar iets wat dichterbij komt. Daarom ben ik enthousiast over de stappen die onze melkveehouders maken. Met het team gaan we voortbouwen op zaken die er in essentie al sluimerend waren. Met mijn terugkeer in Nederland in januari 2018 is dus niet alles voor het eerst uitgevonden. Op de thema's weidegang en duurzaamheid waren we al veel langer bezig. We gaan nu met het certificaat 'On the way to PlanetProof' melk verder in de richting die we toch al waren ingeslagen. Maar het tempo is fors versneld en de doelen zijn vergroot."

Hoe gaat dat, zo'n nieuw certificaat introduceren bij de aangesloten melkveehouders? Roelofs: "Het is een open standaard onder leiding van Stichting Milieukeur waar iedereen aan deel kan nemen, ook de concurrentie. Er zijn veel partijen bij betrokken, ook interne en externe stakeholders. Dan komen er ook nog eens retailers en ngo's bij, die een breder draagvlak hebben. Daar zullen wij ook keer op keer het gesprek mee aangaan. We kunnen daar veel van leren, ook al zullen we het niet over alles unaniem eens worden."

Wat vinden de melkveehouders?

"Sommige melkveehouders hoefden er niet voor gestimuleerd te worden. Heel veel leden zijn al bezig met de natuur, en met duurzaamheid. Wat je wel ziet is dat wij de afgelopen decennia als samenleving veel van de melkveehouders hebben gevraagd. Op het moment dat wij niet zorgen dat een melkveehouder zijn bedrijfsvoering financieel gezond kan krijgen voor de volgende generatie, krijg je vaak grotere schaalgroottes. Wij streven juist naar het creëren van waarde, niet zozeer naar die schaalgroottes. Daarom past PlanetProof hierbij. We bieden een alternatieve route waarbij de melkveehouderij een stimulans krijgt om verder te verduurzamen."

Hoe zit het met de vergoeding aan de veehouders?

"De melkveehouder krijgt een beloning voor duurzame melk.

Wanneer komt de eerste PlanetProof melk?

Nog voor de kerst is de eerste PlanetProof-melk in de supermarkt te vinden. Uiteindelijk hoopt de sector meer dan een miljard liter verduurzaamde melk te produceren. FrieslandCampina zet ook stevig in op het verduurzamen van productiemiddelen. De komende tijd verwacht de coöperatie dat er 800 duizend zonnepanelen gelegd worden op staldaken. Samen met anderen partijen, zoals de supermarkten, is er twee jaar campagne gevoerd waardoor 99 procent van de gemeenten zuivelpakken zijn gaan inzamelen. Het kartonnen pak is immers heel goed te recyclen. De plastic coating bestaat sinds enkele jaren uit een bioplastic.

Die extra vergoeding is voldoende om in beweging te komen. We merken dat er veel interesse is voor deze duurzame melk-stroom."

Hoeveel interesse is er dan?

"Voldoende om aan de eerste vraag te voldoen. Maar als de vraag in de markt naar deze melk heel hard stijgt, moeten we nog meer ons best doen om voldoende melkveehouders te vinden. We willen dit graag, maar de eisen die worden gesteld vergen wel het een en ander. Neem de koe in de wei: niet alle melkveehouders voldoen aan eisen van voltijd weidegang. Als je niet aan dat criterium voldoet, kun je niet mee. Je moet bij de top horen van de Nederlandse melkveehouderij en scoren op de drie duurzaamheidsthema's van PlanetProof."

Noem eens een paar eisen die je mooi vindt.

"Er zijn dingen die al spelen in de discussie in de samenleving, zoals de circulaire agrarische sector waar minister Schouten naar toe wil, de kringlooplandbouw. We hebben allerlei elementen die daar aan appelleren, die gaan over een lagere uitstoot van CO₂. Dit kan bijvoorbeeld door eigen zonnepanelen op het dak te installeren of een windmolen te plaatsen. Als je kijkt naar biodiversiteit, dan gaat dat over blijvend grasland en andere maatregelen zoals meer natuur op het boerenland. Dat wij dat nu gaan ondersteunen is een stimulans voor een aantal melkveehouders die daar koplopers in kunnen zijn. Daar word ik blij van. In mijn droom hebben we nu een groep koplopers die alsmaar groter wordt en steeds duurzamer produceert."

Hoe ziet de melkveehouderij er over vijf jaar uit?

"Dan zie ik voor me hoe een melkveehouder met een boswachter optrekt en hoe zij samen ons Nederlandse landschap goed beheren."

Sommige mensen zeggen dat we veel problemen oplossen door de veestapel te halveren. Wat zeg jij dan?

"Ik zie dat niet zo, maar ik ben geen goeroe op dit gebied. Ik zie in deze discussie wel vaak verschillende getallen opduiken. Ik denk dat wij een duurzamere groei kunnen verzorgen die aansluit op de markt. In discussies met de retail heb ik ervaren dat ook zij wel degelijk op zoek zijn naar initiatieven op duurzaam-

Managing director Bas Roelofs van FrieslandCampina: "In mijn droom hebben we nu een groep koplopers onder de melkveehouders die alsmaar groter wordt en steeds duurzamer produceert."

heid en ook bereid zijn hun nek uit te steken. Daar wil ik ze ook de complimenten voor geven, want zonder support vanuit het winkelbedrijf zou de PlanetProof-melk niet in de schappen komen. De retail heeft in een gepaste mate lef getoond."

Is de retail bereid voor de toegevoegde waarde te betalen?

"We hebben daar gezonde financiële discussies over. Het principe van meerprijs is niet van tafel geveegd. Dat geeft ook aan dat zij oprecht de toegevoegde waarde inzien." ■

Websites

- + **Certificaat 'On the way to PlanetProof'**
- + **Certificatieschema's duurzame melk**
- + **De *purpose* van FrieslandCampina**

+ TEKST MARCEL SCHUTTELAAR EN JAN BOM

+ FOTOGRAFIE BRAM PETRAEUS (PORTRET), BOUDEWIJN BOER (LANDSCHAP) EN P+ (KOE)

+ ART DIRECTION BUREAU BOUDEWIJN BOER EN STUDIO 10

+ UITGEVERIJ ATTICUS BV

+ WWW.P-PLUS.NL